

Nr 309.

Av fru **Sjöström-Bengtsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för övningslärare m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 136 angående lönereglering för övningslärare m. m. omfattar bl. a. förslag till lönegradsplacering för lärare i manlig slöjd. Det i propositionen föreslagna löneläget för denna lärargrupp jämfört dels med nuläget och dels med 1941 års lärarlönesakkunnigas förslag anges i propositionen sålunda:

vid manligt folkskoleseminarium	22	23	23
vid kvinnligt seminariums övningsskola, allmänna läroverk och högre kommunala skolor			
högre kompetens	20	18	18
lägre »	20	16	16
vid folk- och fortsättningskolan			
högre kompetens	—	18	18
lägre »	—	16	16

Skolöverstyrelsen har i sitt yttrande anfört, att de sakkunnigas argument att slöjdläraryrket måste göras så pass lönande, att den kan draga till sig skickliga yrkesmän och betala de kostnader dessa måst nedlägga på att skaffa sig erforderliga pedagogiska insikter, tyder på behov av högre lönegradsplacering än de sakkunniga föreslagit. Det förtjänar här nämnas att det nu föreliggande förslaget för lärare i manlig slöjd vid kvinnligt seminariums övningsskola, allmänna läroverk och högre kommunala skolor med två lönegrader understiger nu utgående löneförmåner.

Allteftersom man kommit till större insikt om det manuella arbetets betydelse i skolans fostrande verksamhet har detta medfört skärpta krav på slöjdlärarnas psykologiska och pedagogiska insikter. Emellertid har bristen på ordnad slöjdläraryrkesutbildning liksom hittills av fastställda kompetenskrav medfört att slöjdlärare genom deltagande i kurser, dels pedagogiska dels av annan art, anordnade av skolmyndigheter eller av lärarnas egna organisationer, sökt komplettera sina kunskaper. En ganska god bild av den utbildning, som slöjdlärare i allmänhet måste skaffa sig, ge exempelvis de meritvärderingsgrunder, som användas i Göteborg vid anställning av slöjdlärare. Den poängberäkning, som där tillämpas, framgår av följande:

1. Pedagogisk slöjdkurs	
a. med betyg	7—12
b. med intyg	6
2. Folkskoleseminarium	
a. Pedagogisk slöjdkurs	7—12
b. Övriga ämnen jämte förutbildning ..	8—10
3. Chalmers tekniska gymnasium	8—10
4. Realexamen eller med denna jämförliga kunskaper inhämtade i folkhögskola, korrespondensinstitut	5—7
5. Teknisk skola med ingenjörsexamen	7—9
6. Teknisk aftonskola med verkmästarexamen	2—5
7. Slöjdföreningens skola	
a. Dagskola med betyg	5—9
b. Aftonskola med betyg	2—5
c. Aftonskola med intyg	1—2
d. Lantmaskinistexamen	2—5
8. Skolöverstyrelsens kurs för yrkeslärare	2—4
9. Karl Malmstens kurser	
a. med betyg	2—4
b. med intyg för kurs om minst 1 mån.	2
10. Verkstadsskola	2—4
11. Yrkes- och lärlingsskola	2—4
12. Praktisk utbildning 4 år	7—10
Gesällbrev	2
Fortsatt verkstadspraktik upp till 4 år	1—4
13. Pedagogik eller psykologi	
för kurs omkring 40 timmar	2
14. Fortbildningskurser etc.	1/2—1

För att vinna anställning fordras i allmänhet ett meritvärde varierande mellan 45—50 poäng. Det här anförda exemplet ger vid handen, att den utbildning, som nu står slöjdlärarna till buds, tar en avsevärd tid i anspråk, varför ofta slöjdlärarna senare än andra lärare kunna påbörja sin verksamhet. Då därtill kommer, att för närvarande i de flesta fall åtskilliga år förflyta innan en slöjdlärare kan erhålla en extra ordinarie eller ordinarie anställning, så komma många av dem vid pensionsålderns inträde i den situationen, att de på grund av otillräckligt antal tjänsteår ej erhålla full pension. Så kunna t. ex. av 55 slöjdlärare i Göteborg endast fem räkna med att vid avgång ur tjänsten erhålla full pension. Förhållandena torde i stort sett vara likartade på en hel del andra orter.

I propositionen föreslås, i likhet med vad de sakkunniga gjort, fastställande av två olika kompetenskrav, ett högre och ett lägre och därav betingade olika lönesättningar. En sådan anordning kan endast accepteras som en övergångsform gällande intill dess en ordnad utbildning för denna lärarkategori kommit till stånd. Här bör emellertid nämnas, att enbart kravet på yrkesskicklighet dokumenterad genom gesällbrev eller — för den lägre kompetensen — på annat sätt tar en tid av fyra år. Då dessutom

föreskrives en del andra krav (s. 70 och 71 i prop.) torde utbildningstidens längd såväl som ämnets betydelse för de ungas fostran vara av den vikt, att lönesättningen blir sådan, att denna lärarbana kan draga till sig skickliga yrkesmän, vilka tillika visa intresse och fallenhet för barns och ungdoms undervisning och uppfostran. Vi anse, att dessa synpunkter på rekryteringen till yrket bli svåra att tillgodose med tillämpning av den i propositionen föreslagna löneplaceringen.

Vi hemställa därför,

att riksdagen ville besluta, att manliga slöjdlärare med högre kompetens vid kvinnligt seminariums övningsskola, allmänna läroverk, högre kommunala skolor samt folk- och fortsättningsskolor placeras i lönegrad Ca 19 och de med lägre kompetens i Ca 17.

Stockholm den 3 april 1948.

Anna Sjöström-Bengtsson.

Edgar Sjödahl.

Otto Niklasson.

Sven Andersson.